

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ
CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY OF SERBIA

**Привредна сарадња Републике Србије
и Исламске Републике Ирана**

Београд, мај 2018.

ИСЛАМСКА РЕПУБЛИКА ИРАН (IR)

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ЗЕМЉИ:

Назив показатеља	2017. година
Површина	1 648 195 км ²
Број становника	81 милион
GDP (US\$) PPP	1 631 билиона УСД
Процентуални годишњи раст GDP	3,5%
Удео пољопривреде у GDP	9,8%
Удео индустрије у GDP	35,9%
Удео услуга у GDP	54,3%
BDP РС PPP	20 000 УСД
Стопа незапослености	12,4%
Стопа инфлације	10,5%

- ❖ Исламска Република Иран је, после Саудијске Арабије, друга највећа економија на Блиском истоку у којој држава игра доминантну улогу.
- ❖ Што се тиче производног сектора, најзначајнија је аутомобилска индустрија, индустрија грађевинског материјала, текстилна индустрија и ИТ сектор. Иран је друга земља на свету по резервама природног гаса и једна од четири земље са највише нафтних резерви на свету. После нафте и нафтних деривата, који чине око 80% извоза, аутомобилска индустрија представља подједнако важан сегмент у привреди, будући да Иран заузима шеснаесто место на свету у производњи аутомобила.
- ❖ Иран се убраја међу десет земаља у свету са највећим минералним ресурсима. У Ирану постоји више од 68 врста минерала, а укупне доказане резерве ове земље износе 37 милиона тона (са више од 57 милиона потенцијалних резерви). Више од 70 % од око 6000 рудника у Ирану је тренутно активно, а Иран има и око 25 % удела на тржишту руда на Блиском истоку. Иран поседује највеће резерве цинка на свету, а на другом је месту по производњи бакра. Такође, поседује значајне количине резерви гвожђа, олова, хрома, магнезијума, угља и злата. Иран је 14. на свету по производњи челика, 8. по производњи цемента (други на Блиском Истоку, после Турске), 10. по резервама гвоздене руде, 25. у производњи алуминијума, и трећи у производњи декоративног камења – гранита, мермера, травертина, доломита, кречњака (после Кине и Индије).

- ❖ У 2017. години, Иран је извезао робу у вредности од 91,9 милијарде долара. Највише је извезио: производе од нафте и петрохемијске производе (60%), воће, цемент и различите врсте руда, а водећи партнери у извозу били су: Кина, Индија, Турска, Јапан и Јужна Кореја. У истом периоду, Иран је увезао робу у вредности од 70,5 милијарди долара. Највише је увезио: различите врсте машина и возила, индустријску робу, храну и услуге, док су најважнији партнери у увозу били: УАЕ, Кина, Алжир и Индија.

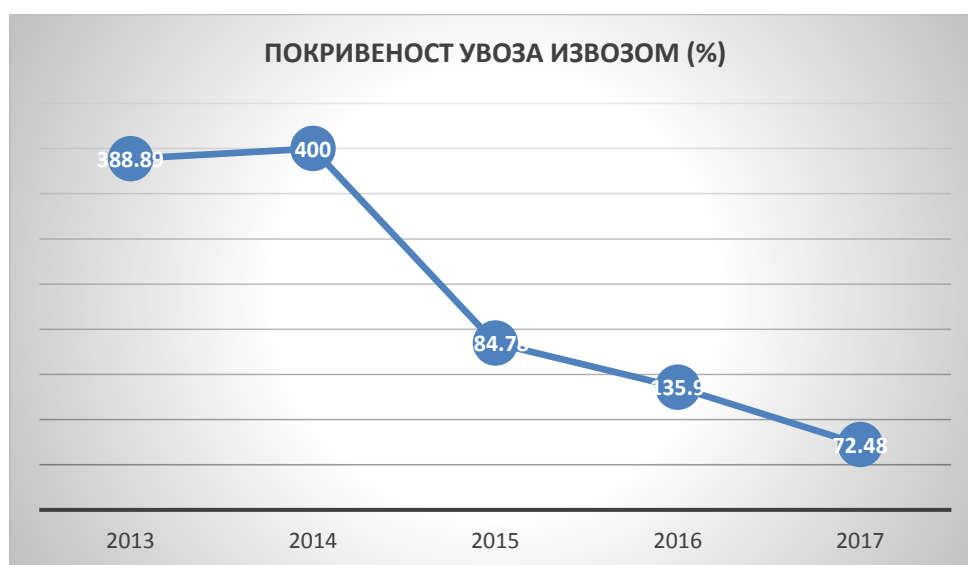
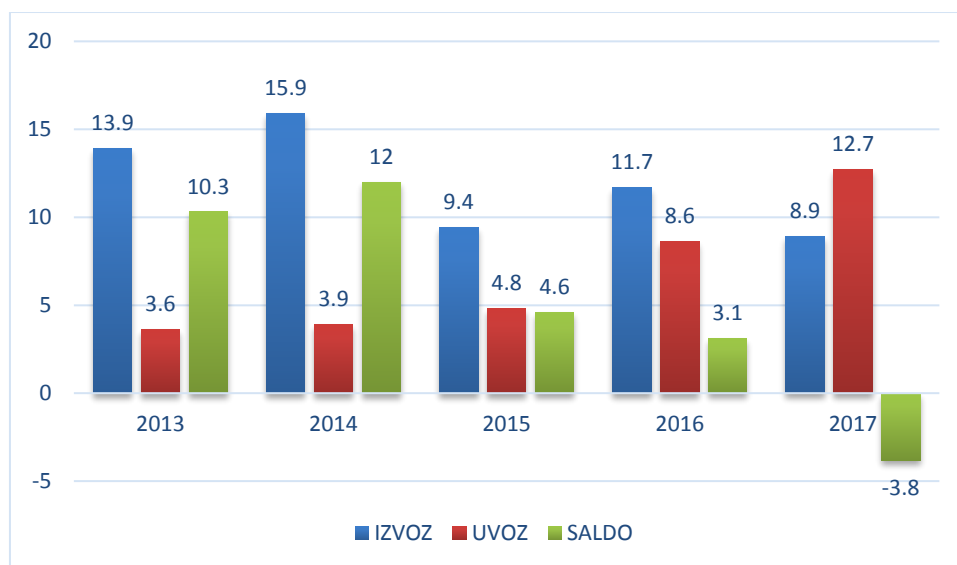
ПРИВРЕДНА САРАДЊА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ИСЛАМСКЕ РЕПУБЛИКЕ ИРАНА

Према расположивим подацима из Републичког завода за статистику, у периоду јануар-децембар 2017. године, укупна спољнотрговинска робна размена са Ираном износила је 21,6 милиона долара. Укупан извоз из Србије у Иран у 2017. години, износио је 8,9 милиона долара, чиме је Иран заузео 62. место од 169 земаља у које је Србија извозила током протекле године. С друге стране, у истом периоду увезена је роба у вредности од 12,7 милиона долара, чиме је Србија остварила дефицит од 3,8 милиона долара, а Иран заузео 68. место од 214 земаља од којих је Србија увозила у поменутом периоду.

У периоду јануар-март 2018. године, укупна робна размена између две земље износила је око 8,6 милиона долара, са извозом од свега 3,3 милиона долара и увозом од 5,3 милиона долара. Овај тренд у робној размени у првом годишњем кварталу, уочава се и у претходним годинама.

Робна размена Србије и Ирана, 2013– 2018_(I-III)(у млн. долара)

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018. _(I-III)
ИЗВОЗ	13,9	15,9	9,4	11,7	8,9	3,3
УВОЗ	3,6	3,9	4,8	8,6	12,7	5,3
САЛДО	10,3	12	4,6	3,1	-3,8	-2,0
РАЗМЕНА	17,5	19,8	14,2	20,3	21,6	8,6
ПОКРИВЕНОСТ УВОЗА ИЗВОЗОМ (%)	388,89	400	184,78	135,9	72,48	62,2

УЧЕШЋЕ У УКУПНОМ УВОЗУ / ИЗВОЗУ (%)

	2013	2014	2015	2016	2017
ИЗВОЗ	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
УВОЗ	0	0	0	0	0.1

БРОЈ ИЗВОЗНИКА/УВОЗНИКА 2013-2017. године

	2013	2014	2015	2016	2017*
ИЗВОЗ	32	62	71	60	59
УВОЗ	74	83	86	118	140

2017. година

број привредних субјеката који само извозе	52
број привредних субјеката који само увозе	132
број привредних субјеката који извозе и увозе	6

напомена: нису урачунате непознате фирме, ино представништва и страна физичка лица и лица без ПИБ-а

Најзначајнији извозни и увозни производи

ПРВИХ 10 ИЗВОЗНИХ ПРОИЗВОДА			
РАНГ	ЦАРИНСКА ТАРИФА	ИЗНОС	УЧЕШЋЕ
1	4811590090 - Хартија и картон,премазани пластиком	1,3	14%
2	1005101500 - Кукуруз,семенски,обични хибриди	1,2	14%
3	8207301000 - Алат за пресовање,ковање,извлачење метала	0,5	5%
4	8426110000 - Дизалице мостне на фиксним стубовима	0,5	5%
5	8482109000 - Лежаји куглични,остали	0,4	5%
6	8425110000 - Дизалице котураче и чекрци,електрични	0,4	4%
7	8607300000 - Кукe вучне,одбојници за шинска возила	0,2	3%
8	8207403000 - Алат за урезивање навоја,за обраду метала	0,2	3%
9	1206001000 - Семе сунцокрета,за сетву	0,2	3%
10	8484100000 - Заптивачи од металних листова	0,2	3%

ПРВИХ 10 УВОЗНИХ ПРОИЗВОДА			
РАНГ	ЦАРИНСКА ТАРИФА	ИЗНОС	УЧЕШЋЕ
1	3903190000 - Полистирол,у примарним облицима,остали	2,8	22%
2	3903110000 - Полистирол за експандирање,у примарном облику	2,5	19%
3	2710199900 - Остала уља за подмазивање и ост. уља,без бодизела	1,4	11%
4	3901101000 - Полиетилен линеарни,релативне густине<0,94	0,8	6%
5	3901109000 - Полиетилен,релативне густине мање од 0,94,остало	0,8	6%
6	9999989999 - Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу	0,6	5%
7	0804100000 - Урме,свеже или суве	0,6	5%
8	3901209000 - Полиетилен,густине>=0,94,у примарним облицима	0,5	4%
9	7801910000 - Олово сирово,остало,са садржајем антимона	0,4	3%
10	7202210000 - Феросилицијум,садржај силицијума преко 55%	0,4	3%

У наставку је дат табеларни приказ извоза и увоза првих десет производа по НССТ номенклатури, за период јануар-децембар 2017. године. Извор наведених података је Републички завод за статистику.

ПРВИХ 10 ИЗВОЗНИХ ПРОИЗВОДА -НССТ			
РАНГ	ЦАРИНСКА ТАРИФА	ИЗНОС	УЧЕШЋЕ
1	6417200 - Хартија и картон,премазани пластиком,остало	1,3	14%
2	0441010 - Кукуруз семенски,хибридни	1,2	14%
3	7919900 – Делови шинских возила	0,5	5%
4	6956420 - Алат за пресовање,ковање,извлачење метала	0,5	5%
5	7443100 - Мостне дизалице на фиксним стубовима	0,5	5%
6	7461000 - Куглични лежаји	0,4	5%
7	7442100 - Дизалице котураче и чекрци	0,4	5%
8	6956430 - Алат за нарезивање или урезивање навоја	0,3	4%
9	2224010 - Семе сунцокрета,за сетву	0,2	3%
10	7492000 - Заптивачи од металних листова,вишеслојни	0,2	3%

ПРВИХ 10 УВОЗНИХ ПРОИЗВОДА -НССТ			
РАНГ	ЦАРИНСКА ТАРИФА	ИЗНОС	УЧЕШЋЕ
1	5721900 - Полистирен остали,у примарним облицима	2,8	22%
2	5721100 - Полистирен за експандирање,примарни облици	2,5	19%
3	5711100 - Полиетилен специфичне густине мање од 0,94	1,6	13%
4	3346050 - Уља за подмазивање;остала тежка уља	1,4	11%
5	9999900 - Неразврстана роба	0,6	5%
6	0579600 - Урме,свеже или суве	0,6	5%
7	5711200 - Полиетилен специфичне густине 0,94 или веће	0,5	4%
8	6851100 - Нерафинисано олово и легуре од олова	0,4	3%
9	6715100 - Феросилицијум	0,4	3%
10	0575200 - Грожђе,суво(нпр. грожђице)	0,2	2%

ИНВЕСТИЦИЈЕ

У периоду од 2010. године, закључно са другим кварталом 2017. године, приливи по основу улагања иранских резидената у Републици Србији, износили су око 5 милиона евра, што Иран сврстава на 52. место на листи земаља са највећим улагањима у Републици Србији у наведеном периоду.

ПОТЕНЦИЈАЛ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ САРАДЊЕ

ХС2	Назив производа	Иран	Перспективност	Србија
		Увезена вредност у 2016.	сектора за сарадњу	Извезена вредност у 2016.
12	Уљана семена и плодови воћа	1.396,63	126,02	153,43
23	Остаци и отпаци из прехранбене индустрије	709,51	80,11	150,86
73	Производи од гвожђа или челика	917,03	44,90	389,50
04	Млечни производи	254,49	37,24	77,23
44	Дрво и производи од дрвета	676,29	33,12	243,67
86	Железничке или трамвајске локомотиве, возни парк и њихови делови	288,58	22,85	59,97
94	Намештај	163,66	21,26	448,13
07	Поврће и одређени корени и гомољи	239,95	12,75	101,89
40	Гума и производи од гуме	655,03	11,47	557,58
28	Неорганске хемикалије	344,26	6,16	43,58

Извор података: ИТЦ

Напомена: Сви подаци су у УСД

У оквиру групе производа **уљана семена и плодови воћа**, производи на које би било интересантно обратити пажњу када се говори о перспективи унапређења спољнотрговинског биланса Републике Србије са Ираном је **семе сунцокрета**, које је Иран увозио у 2016. години у вредности од **126** милиона долара. Што се тиче групе производа **остаци и отпаци из прехранбене индустрије**, најинтересантнији производи у оквиру ове групе су **храна која се употребљава у исхрани животиња** са увозом у 2016. у вредности од **59,9** милиона долара и **мекиње и остаци добијени просејавањем** са увозом у вредности од **9,8** милиона долара. Из групе производа **производи од гвожђа или челика**, производи који бележе раст увоза у Ирану су **прибор за цеви и остале цеви и шупљи профили**.

Међу најинтересантнијим извозним потенцијалима налази се и **млеко у праху** које је Иран у 2016. години увезао у износу од **55** милиона долара. Исто тако, потенцијал постоји и за извоз **минералних ђубрива и смрзнутог кукуруза**.

Пољопривреда - унапређење и проширење сарадње у области заштите биља и семенарства. Заинтересованост иранске стране за појединим робама, пре свега за семеном пшенице, кукуруза, јечма, луцерке, као и за меркантилним кукурузом. Потврђен је ирански интерес за увоз семенског и садног материјала, као и средства за заштиту и исхрану биља из Републике Србије. Иако је пољопривредна производња у Ирану у одређеним регионима конкурентна и успешна, Иран је и даље велики увозник пољопривредно-прехранбених производа (око 3-4 милиона тона пшенице годишње) и сточне хране, чију основну компоненту чини кукуруз (око 4-5 милиона тона годишње). Сарадња у области ветерине регулисана је *Споразумом о сарадњи у области ветеринарства и заштите здравља животиња*, који је потписан између Владе Републике Србије и Владе Исламске Републике 2009. године у Београду, а ступио на снагу 2011. године. Ирана што би требало да допринесе већем извозу производа наше кланичне индустрије у Иран. Идентификован је и заједнички интерес за научно-техничку

сарадњу пољопривредних факултета две земље у циљу високог образовања и оспособљавања кадрова у пољопривреди, као и размене стручњака и студената између две земље.

Шумарство- Сарадња је могућа кроз размену знања у области инжењеринга у шумарству и генетике, заштите шума, као и пошумљавања огољених области. Сарадња је могућа и у области водопривреде, што се посебно односи на заштиту од ерозија и бујица, наводњавање, одводњавање, заштиту од поплава, регулацију река и истраживање састава тла.

Сарадња у области рударства и енергетике могла би да буде реализована у смислу реализације заједничких пројеката на трећим тржиштима, као и ангажовањем експертских тимова уз учешће представника Геолошког завода Србије у циљу размене искустава и трансфера нових технологија.

Сарадња у сектору научних и технолошких иновација -

- Сарадња у области информационих система и софтверских апликација;
- Сарадња у области пројектовања рачунарских мрежа и информационих система;
- Сарадња у области израде софтвера,
- Сарадња у области производње делова за ИТ индустрију.

МЕЂУДРЖАВНА САРАДЊА

Најважнији споразуми потписани између Републике Србије и Исламске Републике Ирана, који представљају основ за унапређење сарадње у економској сфери, представљени су у даљем тексту:

- Трговински споразум;
- Споразум о узајамном подстицању и заштити улагања (2003);
- Споразум о избегавању двоструког опорезивања (2004);
- Споразум о међународном друмском превозу путника и ствари (2008);
- Споразум о сарадњи у ветерини (о промету животиња и производа животињског порекла).
- Меморандум о разумевању о економској сарадњи на трећим тржиштима (2015).
- Меморандум о разумевању о јавно-приватној партнерској сарадњи (2015).

У плану је закључење Споразума о слободној трговини између Ирана и Србије чиме би се унапредили билатерални односи и економска сарадња. У том смислу, договорено је формирање заједничке експертске групе.

- **Влада Републике Србије донела је Одлуку о укидању виза за држављане Исламске Републике Иран, 22. августа 2017. године.**
- **Након 28 година, у марту 2018. године, кренуо је директан авио-саобраћај на релацији Београд – Техеран.**
- **У Београду је крајем 2016. године, отворен Трговински центар Ирана за Балкан. Главна улога овог центра је промоција трговинских односа Ирана, како са земљама**

Региона, тако и са земљама са којима Србија има закључене споразуме о слободној трговини (ЕУ, ЦЕФТА, Руска Федерација).

- Фебруара 2018. године, у Техерану је отворена Информативна туристичка и трговинска канцеларија Србије, која ради на промоцији Србије у Ирану.

НАПОМЕНА: *Постоји отежани платни промет у сарадњи са Ираном услед нефункционисања директне банкарске сарадње и поред укидања међународних санкција Ирану, што је чињеница која утиче на изузетно скромну робну размену, која је далеко испод очекивања обе земље.*